

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 22. januarja 1903.

Štev. 4.

† Župnik Alojzij Ledvinka.

V torek dne 13. januarja je preminul vzoren duhovnik, blag slovenski domoljub. V Škocijanu je umrl preč. gosp. župnik Alojzij Ledvinka, star 74 let.

Porodil se je pokojnik dne 10. aprila 1828 v tinjski župniji. Po dovršenih ljudskih in latinskih šolah je vstopil v celovško duhovno semenišče ter bil dne 29. julija 1855 posvečen v mašnika. Dne 20. septembra istega leta je stopil v dušno pastirstvo in sicer je služil: kot kaplan pri sv. Urbanu ob Glanegu do 23. okt. 1855, v Čančah do 16. apr. 1857, v Hodišah do 20. febr. 1860, kot provizor v Št. Rupertu pri Celovcu do 1. maja 1860, kot kaplan v Kotmarivasi do 22. jul. 1861, kot kaplan in kot provizor v Šmihelu nad Pliberkom do 24. jul. 1868, kot provizor v Tinjah do 1. maja 1869, kot provizor in kaplan v Pliberku do 20. febr. 1871, kot kanonik v Velikovu do 27. apr. 1874. Potem je prišel kot župnik v Galicijo, kjer je deloval do 30. decembra 1886. Tega dne je prišel za župnika v Škocijan kot naslednik rajnega komendatorja Servicija, ki se je takrat preselil na Reberco.

Koderkoli je blagi pokojnik služboval, pridobil si je po zvestem izpolnjevanju svojih dolžnostij, ljubezen in spoštovanje svojih faranov. Neutrudno je skrbel za njih blagor; napredek verskega življenja mu je bila vsikdar velika skrb. Dokaz temu nam je lepo stanje škocijanske fare. Posebno je bil vnet tudi za lepoto in kinč božje hiše, zato, da se je božja služba čim lepše in veličastnejše obhajala. Noben trud mu ni bil pretežek, za vsakogar je imel prijazno besedo.

Kdor ga je poznal, je moral ceniti njegov vzorni značaj.

Pokojnik je bil tudi vzoren narodnjak, zvesto vdan svojemu ljudstvu, katero je ljubil iz celega srca, za katero se je trudil in žrtvoval do zadnjega vzdihljaja! Rad je podpiral vsako narodno podjetje, budil je v svojih vernikih tudi narodno zavest, veselil se je narodnih shodov in veselice. Poseben prijatelj je bil tudi našemu „Mir“-u, za katerega razširjenje se je mnogo trudil.

Pokojnik ni našel, a tudi nikdar ni iskal pozemskega priznanja in odlikovanja. Vemo, da mu je Vsemogočni bogat plačnik za to, kar je zanj deloval kot zvesti delavec v vinogradu Gospodovem, kar je delal in žrtvoval za narod svoj! Njegov spomin nam ostane nepozaben, njegovo delovanje bodi vzor tudi nam!

Pogreb gosp. župnika Ledvinka je bil v četrtek dne 15. januarja. 24 duhovnikov in nebroj ljudstva ga je spremlilo k zadnjemu počitku. Mrtvaške obrede je vodil preč. g. prošt L. Vavtižar iz Dobrlevasi.

Blagemu pokojniku naj sveti večna luč!

Kako se na Nemškem brani kmetijstvo?

Koncem decembra so poročali časniki o colnini, ki jo je Nemčija naložila na poljske pridelke. Državni zbor je stvar tako sklenil: na rž 7 mark, na pšenico 7-50, na ječmen 7, na oves 7, na ajdo 5, na koruzo 5, na slad 10-25 mark za 100 kilogramov; na vsakega konja 90 do 360 mark; na vsako govedo 18 mark, na tele 18, na svinjino 18, na špeh 36, na klobase 70, na moko 18 mark za vsak kilogram teže.

Kaj taka colnina pomeni? Kdor vpelje iz Ruske na Nemško 100 kgr. rži, plača 7 mark ali 8 kron 40 vin. davka državi, kdor proda tja konja, plača 90 do 360 mark, in pri živini za vsak metrični cent 18 mark ali 21 kron.

Vsled tega je rž v Nemčiji n. pr. za 7 mark dražja, kakor v deželi, ki hoče na Nemško prodati svoje žito. Davek pride državi v prid, kar se po žitu podraži, pride v prid kmetom. Ko bi mi dobili tako colnino proti Ogerski deželi, bi cena rži zvišala se danes od 14 na 22 kron in lan bi potem veljal 12 kron mesto 8, kakor zdaj. Kdor kmetijske razmere pozna, bo uvidel, da se mora našim kmetom nekako cena zboljšati, sicer pridejo vsi na kant, ker pri sedanjih cenah se godi kmetom vnebovpijoča krivica: jemlje se jim zaslužek, ki so si ga krvavo zaslužili. Sila prihaja vedno hujša in resno se je bati, da nikdo kmetij več prejemal ne bo, ker ne dajejo več zaslužka.

Uradnikom v mestih so se pred dvema letoma plače povišale, ker se je reklo, da so živila

postala dražja; obrtnija dela svoje karte, zveze, ki skupno določujejo cene svojih pridelkov, tako da jim je obstanek zavarovan; kdo pa bo kmetom zavaroval njihovi kruh?

Sevé je pri nas reč veliko bolj težavna, kakor na Nemškem; Avstrija je združena z Ogersko v oblasti enega cesarja v eno državo; če obe raztrgamo, neha Avstrija biti velevlad in Bog ve, kakšne homatije bi nastale. Razdor bi pa bil neizogiben, če bi se zdaj proti Ogerski napravila žitna colnina. In vendar se mora najti iz te zagate pot. Časniki so se veselili poročila, da se je zadnji dan preteklega leta zagotovila pogodba z Ogersko; državniki se tega vspeha veselijo, kmet ga ne more biti vesel, podaljšana pogodba bo na prid Ogrom odirala naše kmete s cenami, pri katerih reveži obstati ne morejo.

Zakon zoper pijančevanje.

V državnem zboru vlada stari ravs in kavs in malo veselega je odtod poročati. Vlada si sicer prizadeva ogledati huda nasprotstva, a v ta namen rabi sredstva, katera morejo razdor le še pohujšati. V lanskem zasedanju se je sicer nekaj storilo, sosebeno po pritisku poljedelcem naklonjenih poslancev, in minister Körber je vsaj na videz mogel kazati na nek uspeh. Sklenil se je zakon zoper trgovino z žitom na borzi, ki kmetom hudo škoduje, odpravile se bodo tudi mutnice...

Letos je vlada predložila zbornici načrt novega zakona, kakoršnega moramo le pozdraviti in želeči, da bi kmalu postal tudi postava, namreč zakon zoper pijančevanje. Večkrat smo že pokazali na ono strašno rano, katera razjeda mozeg in kosti ljudstvu, in prihaja iz nezmernega zavzivanja alkoholičnih pijač. Pijančevanje uničuje našo srečo, zabranjuje vsako socialno delo in pouzročuje dan na dan tisočera gorja, kakor gledamo lahko z lastnimi očmi. Nujna in skrajna potreba je, da se to gorje omeji, zabrani in odstrani, ako nečemo poginiti. A to ni delo nekaj dni. Veliko gorje, huda bolezen potrebuje tudi izdatnega zdravlila.

Zadnjič smo poročali, da se je za naše slovenske kraje ustanovilo v Ljubljani društvo zoper pijančevanje. Z namenom tega društva hočemo „Mir“-ove bralce v kratkem tatančneje seznaniti. Danes moramo javiti z veseljem, da je sprevidela

PODLISTEK.

Tine in Barigeljc.

Kako je Snedež Franco snubil.

Bilo je nekaj dni po božičnih praznikih. Kakor vsako, bilo je i to leto in posebno tiste dni videti mnogo veselih i tudi dolgočasnih snubačev iskati si pomočnice. Slišali so pred kratkim v pridigi, kako je sam Gospod Bog rekel, da človeku ni dobro samemu biti na zemlji. Večkrat so že to slišali, ali to pot se jih je pa prijel. Še nobena beseda božja jim ni tako v spominu ostala. Našemu Snedežu vzbudile so se posebne skomine. Že na novega leta dan na vse zgodaj zaprisegel je sam pri sebi, da še ta predpust mora Franca njegova biti. Cofinov Peter je že dolgo trdil, da Snedež nekaj tuhta, a sedaj so bili vsi sosedje prepričani, da jo je že potuhtal. In na praznih sv. treh Kraljev razbohnala je Bobnčkova Katra, da je Snedež že ženin in da le neveste še nima. Kakor pa ona iz najbolj zanesljive strani sliši, se bo Snedež v kratkem tja v dolnje kraje spustil po njo. To je dalo našemu Snedežu povod, da se je namenil že prihodnje jutro napotiti se proti Dravberzi v svate. Šel bi najrajši peš, saj je bilo neznansko mrzlo, a zdelo se mu je to le malo presiromaško. In pa še v tako imenitno hišo, iz katere je Franca. Znalo bi se mu pripetiti tako, kakor kakšnemu liberalnemu agitatorčku, če po pomoti prikreva v kako pošteno slovensko hišo. Tako spako kar z metlo iz hiše pometejo. On je pač prepričan bil, da, če

se bo po Franco pripeljal, da jo bo kar naložil na sani.

Smrečnikov oče posodili so mu svojega najboljšega konja. Saj so imeli samo tega. Upregli pa so svojega trinogatega vranca v najlepše sani, saj so imeli te edine in te so bile za nje najlepše. Pa še več so mu dali na pot. Oj, te zlate nauke so mu tudi dali! Saj so dostikrat pripovedovali in še na smrtni postelji so rekli, da nobenega svojih otrok niso toliko podučili kakor Snedeža, kako mora, da jo bo dobil.

In ko so mislili Smrečnikov oče, da je Snedež že dobro podkovan, tedaj se je še Snedežu razvezalo in unel se je med njima pogovor.

Ali pomislite oče, uskliknil je Snedež, da jest France še nikoli videl nisem. — No, jo boš pa jutre, potolažili so ga oče. — Ja, pa govoril tudi nisem še ž njo. — Seveda ne, če je nisi še nikoli videl. — In kako me bodo tisti ljudje tam doli pri Franci gledali! — Ej, naj te gledajo, saj ne bodo kaj posebnega videli in z očmi te pa tudi ne bodo snedli. — Oče, prav lepo prosim, ali bi ne šli z mano? — Ne, ne, tega pa nikoli! Dam ti konja, sani in če hočeš tudi denarja ti posodim, a s teboj pa ne grem. Jest sem šel sam v svate, ko sem bil mlad. — Vendar, oče, vsaj to mi pa vendar povejte, kako naj začnem, ko v hišo stopim, ko me bodo zagledali in ko za Franco prosim. — Ej, ti si pa vendar otročji, rekli so Smrečnikovi. Nekaj boš pa vendar vedel, kako začeti, saj si osem let v šolo hodil. Dober dan ali dober večer, boš znal voščiti. Med tem Ti pa že kaj na misel pride. Jaz sem sicer že star, pa še dobro vem iz zgodeb sv. pisma tisto zgodbo: Izak vzame Rebeko.

Vidiš takšen Izak si tudi ti zdaj, in če se boš tako obnašal, kakor v tej zgodbi bereš, boš pa Rebeko dobil.

Smrečnikov oče so po teh duhovitih besedah kmalu sklenili svoj nauk za ženina in naš Snedež se je prav zadovoljno poslovil od njih, saj je bil prepričan, da jo že ima — Franco. Ali stari Matija, ki je pri Smrečnikovi že svoj zasluženi „penzije“ užival in ker vsled starosti ni mogel spati in tiho moral poslušati očine nauke, zamrmral je polglasno: Ta Snedež France nikoli ne dobi, on ni moč zato! In še po noči, ko se je prebudil, hotel se na drugo stran obrniti in reči, no pa še enkrat za ta rajnko teto, zmisli se je na Snedeža. Ni mu šlo v glavo. Snedež pa Franco? Nikoli! In začel je moliti. Polglasno je molil: in ob naše smrtni uri. Amen — ne, on France nikoli ne dobi, ni moč zato. Čast bodi očetu in sinu in sv. duhu. Matija je spal, a naš Snedež ni mogel zatisniti oči. Siromak ni vedel, še slutil ni, kje bo prihodnjo noč zanj postelja postлана. Drugo jutro upregli so Smrečnikovi svojega konjička v sanke in naš Snedež usedel se je nekako korajžen na sani. Kmalu zapazil je, da ima konjiček prav za prav le tri noge, četrto pa le tako kot njega in sani za sabo vleče. To je bila vožnja! Vsaki, ki ga je srečal, ni se ga mogel dosti nagledati. Sani so sicer tiho polzle, a naš Snedež je na saneh klepetal z zobmi, kakor kakšna „mašina“, s katero žito čistijo. Zeblo ga je in v tej resni uri sklenil je, da takoj, ko Franco dobi, kupi konja, ki bo imel štiri noge.

Pripeljal se je ravno mimo Okrogelnikovih, ko zapazi gospodično Okrogelnikovo na poti. Na-

tudi država, da je pijančevanje strašno hudo — ter pokazala resno voljo, postavno omejiti to gorje.

Ta državnemu zboru predložena postava ne bo sicer zbuja povsod veselje. Upamo se trditi, da bo to veselje le čisto redko, dočim bo ogorčenje hujše, kakor si kdo misli. Nova postava ne bo po volji pred vsem onim, ki so prijatelji glažka in katerih evangelij se glasi:

Moška (!?) je beseda taka!
Kdor izpil je, naj nataka
Nov kozarec do vrha,
Tana nina, nina tá!

O takih pijancih moramo pač reči, da so nesrečni radi svoje sreče. A ker jim razsodnosti manjka, se njih glas tudi ne sme poslušati. Kdor je slep, temu zastoj govoriš o krasoti večernega nebeskega sijaja. Velik odpor bo našel nov načrt v vrsti onih, katerim je na tem ležeče, da se kolikor mogoče veliko alkohola požre. To so posetniki žganjarn, in prodajalci, med temi mnogi trgovci in skoraj vsi gostilničarji. Povemo lahko že sedaj: Če bi postal vladni načrt tudi res zakon in sicer, kar bi bilo želeči, še z ostrejšimi določbami: naj se ti prijatelji alkohola le ne bojé preveč, zakaj še vedno bo dosti zasleplencev, na katerih račun bodo lahko zidali svoje gradove, nekaterniki bodo pač trpeli škodo, a poiskali si bodo svoj kruh, kakor je oni, ki je pomešan s solzami nesrečnih žen in zdijanih otrok. Poštenemu človeku mora dobiček iz alkoholičnih pijač, ki povzročujejo toliko gorja, peči prav tja do srca. Mnogi sev srca nimajo, ki je mesto njega stopila — mošnja! Z glavo bodo nekoliko majali tudi še ljudje, kateri niso niti pijanci, niti nimajo osebnih koristi na alkoholu, a menijo, da bi na svetu ne bilo obstanka, če bi ne bilo alkohola. Takih je prav mnogo. Prizadevanje, omejiti pijančevanje, imajo za budalost, posebnost nekaternikov, katere menda luna trka; take, ki se iz lastne koristi in krščanske ljubezni do bližnjega odpovedo vsem pijačam, abstinence, imajo najmanj za neko vrsto krivovercev itd. Dolgo bo to trajalo, preden se bodo tudi njim odprle oči, zakaj alkohol je strašen trinog, in kogar dobi v pest, tega zlahka ne spusti.

A država, ki se zaveda svojih dolžnosti ta časno srečo državljanov, in protialkoholno gibanje naj koraka ponosno preko njih brezumnega, neslanega zabavljanja.

Kdor ima srce za lastni in ljudski blagor, ter bo pozdravil z veseljem korak, katerega je storila naša vlada in želel, naj bi temu sledili še drugi, ker mnogo jih potrebujemo še, če se hočemo obvarovati pogina, ki nam preti.

Mi Slovenci naj bi pozdravili vladni načrt s posebnim veseljem, ker tičimo globokeje v alkoholnih sponah, kakor drugi. Delavski narod smo in v nižjih slojih se gorje kaže vedno v hujši obliki, kakor v višjih. Iz zgoraj navedenih razlogov bo sevé to prepričanje le polagoma našlo v nas svojo pot. A našlo jo bo in najti jo mora, zato morajo skrbeti oni, katerim je izročena blagor ljudstva. Zavešti in probujenja potrebni smo tudi v tem oziru in potem lahko rečemo: „Mi vstajamo in vas je strah!“ Dokler pa dremljemo v spanju, v katerega je nas spravil alkohol, dočim vstajajo drugi, potem mora biti le nas strah. Dejanske skušnje učé, da ne pretiramo.

menila se je malo pogledat na spodnji kraj. Rada bi zvedela, kaj je kaj novega tam spodaj. Okrogelnikovi sicer ni bilo treba pet brusiti, ali šla je, kakor pravijo, na špas. In tudi to jej ni bilo prav, ker jo je vsaki, ki je le čas imel, jezil, češ, da bodo morali zaradi nje duri razširiti. Pa saj res tudi ni bila tako debela, a sprehod jej je vedno dobro del. Šla je na špas, a še večji špas jej je napravil naš Snedež, ko jo je povabil na sani. Ta vožnja bila je „regimentna“. Snedež je vedno vlekel konja, Okrogelnikova pa Snedeža za — nos. Kdor gospodično Okrogelnikovo pozna, si lahko misli, kako ga je vlekla. Poznala ga je nekoliko že prej, danes pa ga je še bolj potuhtala. Kmalu ga je imela. Povedal jej je, da gre snubit — Franco. Ona in pa Franca ste pa bili že od nekdaj najboljši mej sabo. To je bil sedaj „trumpf“. Pa tudi Snedežu je Okrogelnikova povedala, da sta si s Franco dobri. Zakaj bi pa to zamolčala! No, to bi bili videli Snedeža. Nič več ga ni zeblo. Bil je naenkrat v ognju. To je popraševal! Okrogelnikova je seveda odgovarjala, pa tako, kakor kakšen minister, katerega bi rad kakšen poslanec se svojim vprašanjem ujel. Zato pa tudi Snedež ni od nje kaj prav posebnega zvedel. Slišal pa jih je nekaj prav gorkih. Po daljšem pogovoru namignil je namreč Snedež, da je Franca nekoliko ponosna in da je menda že nekaj „tucatov“ ženinov odslovila. Saj bo tudi tebe, mislila si je sama na tihem, a rekla pa ni prav nič.

Veš kaj Snedež, začela je Okrogelnikova, ko bi taki ženin k meni prišli, kar metlo bi vzela. Me slovenske dekleta smo res preveč ponižne in dostikrat, kedar bi treba bilo, premalo ponosne.

Kolikor je razvidno iz načrta, se mora ta vladni korak pozdraviti tudi iz tega ozira, ker vzbuja upanje, da bo res tudi uspešen, kar se od dosežanih takovrstnih korakov ni moglo vselej trditi. Sicer pogrešamo še važne določbe, a tudi sedanje vtegnejo postati res koristne.

Posebno pri nas na Koroškem vlada do sedaj ni bila ravno srečna v svojem prizadevanju. Volja ji sicer ni manjkala, a nje čini in odredbe so bile tukaj, da je gorje le rastlo, mesto da bi se omejilo. Opozarjamo le na prizadevanja, ki sama na sebi zaslužijo vse priznanje prejšnjega koroškega deželnega predsednika Schmidt-Zabiérowa. Omejilo naj bi se žganjepitje s tem, da se je vpeljala prodaja žganja v zaprtih posodah, steklenicah. To na pravo moramo imenovati prav pogubno. Število prodajalnic se je pomnožilo neznansko in ponudila se je priložnost dobiti žganje tudi takim osebam, ki prej v gostilne niso zahajale, n. pr. otrokom in ženskam. Vsaka vas ima po več prodajalnic, kjer se dobi žganje v steklenicah. Pod pretvezo drugega opravka se gre tja, a priložnost dovede tudi do žganja. Lahko bi imenovali vasi po imenu, kjer prej vsaj ženske žganja niso pile, ker ga jim ni bilo mogoče dobiti. Zdaj ga žró, kakor žabe, a tudi izgledajo, kakor na pol pečene žabe in otroci, kakor bi bili živi le na pol. Ako pa velja prislovica:

„Samo en ogel mož,
A ogle tri podpira žena —“

in vsakdanja skušnja učí, da je prislovica resnična, potem gorje oni hiši, pri kateri se je spridila žena. V kratkem ji sledi tudi najtrdnější in najpridnejši mož in potem — hajdmo po Dravi. Tako je pa šlo po Dravi veliko hiš in še več jih ta usoda čaka, ker je začela žena iz štacune nositi žganje pod predpasom. Tako pri nas na Koroškem.

Državni zakonski načrt kaže tudi svojo najboljšo stran, ker bo po njem tako početje do malega nemogoče. Bolj natanko hočemo to in druge določbe preresetavati v drugem članku. Za danes opozarjamo čitatelje le na eno potrebo, ki more storiti uspešno delovanje države in tudi prizadevanje posameznih.

Povsod vidimo, s kakim trinoštvom nastopa alkohol. Pivske navade ali bolje razvade so mnogim krepkejši razlog, kakor njih zdrava pamet. Pamet velevala, naj človek pije, kedar je žejen, a pivska navada velevala, naj pijemo, kedar nam ona zapoveduje. To je naravnost smešno tudi za našo osebno prostost in svobodo. Nismo več prosti, ampak alkohol nam zapoveduje. Malo ljudi misli na to sužnost, a v istini vendar le obstoji in postaja na dan hujša tudi v naši hvalisani svobodni dobi. Ali trinoštvo in organizacija alkohola se kaže tudi v tem, da napolnujeta večino ljudi z neko notranjo mržnjo do protialkoholnega gibanja. Muoge, sicer poštene ljudi, kar strese, če le slišijo kaj o tem gibanju. Odkod to? V prvi vrsti je pač ta prikazen jasen dokaz, kako globoko tičimo v alkoholizmu, kakšen drag ljubček nam je, dasi je v resnici pravi peklensček. Ljudje ne poznajo bistva in narave alkoholove, ne vedo, kakšen sovražnik nam je, nočejo gledati in resno premišljevali, kakšne rane nam vsekava, le v tem moremo najti utemeljeno ono žalostno prikazen, da se zoper alkohol ne deluje tudi od sicer zato poklicane strani z ono vneto, s katero bi se moralo delati zoper tako hudega

Posebno, kedar ženin v hišo zahajajo, imele bi pomisliti, da se nam, če tudi samice ostanemo, nikdar tako slabo ne bo godilo, kot ženam tacihi mož, ki le Boga žalijo, žene pretepajo, otrokom pa in sosedom pohujšanje dajejo. In taki možje so liberalci in pa nemškutarji. Vsak nemškutar je grešnik in sicer zato, ker je nemškutar. Bog bi bil lahko ukrenil, da bi bil on kot Nemec rojen, pa tega ni storil. Božja volja je tedaj, da si ti Snedež bil kot Slovenec rojen. In če pa bi ti Snedež prostovoljno ravnal zoper to sveto božjo voljo, pa bi grešil, ker to dobro veš, da vsaki greši, ki prostovoljno proti božji volji dela.

Snedeža je pri teh besedah, katere je Okrogelnikova posebno počasi in resno izgovorila, kar mraz stresel in takoj se je pokrival, ter slovesno rekel: Bog me varuj tega greha ter me obvari pri zdravi pameti. Jest upam, da me vendar ne bo nikoli ta hudi tako daleč spravil, da bi tako grešil zoper božjo voljo, delal sramoto svoje materi in celej soseski. — Pri tej Snedeževi prisegi pa je zopet Okrogelnikovo pretreslo in vzdihnila je: ko bi vsaj tako ne prisegal! Bog sam ve, ali ne bo prisegel prelomil! Skoraj jo je peklo, da je ona dala povod tej prisegi, zato je morala opozoriti Snedeža na nevarnosti.

(Konec sledi.)

Smešničar.

* Pač res! — Neki slavni zdravnik rekel je v neki družbi: „Zoperno je, kedar morajo ljudje kašljati, ko jim kaj nepravlega pride v grlo; ako bi pa morali tudi tedaj kašljati, ko jim kaj nepravlega gre iz grla, bi kašlja ne bilo ne konca ne kraja!“

sovražnika. Večina ljudi odklanja že zanaprej vsak pouk o tem vprašanju in to je obžalovanja vredno. Zato naš opomin vsem, katerim vsled višje izobrazbe strast ne sme vzeti vsega razuma: Poučite se, berite dotične spise, imejte za vsakdanje rane, katere vsekava nam alkohol, oči odprte, presodite prej resno — in gotovo ne boste odrekli svojih moči pri tako važnem socialnem delu.

Nemška ljudska stranka.

Tisti ljudje, ki so pri volitvah glasovali za nemško ljudsko stranko, češ, da mora kmet kmeta voliti, naj bi bili slišali besede nemško-radikalnega poslanca Malika v Gradcu. Ta mož, ki Nemce pozna od zunaj in znotraj, je nemško ljudsko stranko na nekem shodu v Gradcu, pri katerem je bil tudi nemški „bog“ Schönerer navzoč, tako opisoval: „Nemška ljudska stranka ni ljudska stranka, to se izvidi iz zapisnika udeležencev pri strankarskem shodu (ki je bil malo prej v Gradcu). Izmed 326 mož je bilo 23 poslancev, 81 doktorjev in profesorjev, 144 tovarnarjev, uradnikov in učiteljev, 59 obrtnikov in 9 kmetov.“ Torej na 56 drugih ljudi pride v ti stranki en kmet. Pri volitvah pa so slepim oslom trobili v ušesa, da mora kmet kmeta voliti.

Dopisi.

Za „Národno šolo“ v Velikovcu darujejo: Č. g. Ant. Sturm, župnik na Brdi, obljubljenih letnih 20 kron; Cvetko Rauscher, sodar, 5 kron; Mohorjani iz Bilčovsa 11 kron. Petice fantov iz M. M. v Brdski fari na Zili 8 kron 22 vin.; dodatek g. poslanca Fr. Grafenauerja 1 krona 78 vin. Trije neimenovani 3 krone za novo leto z željo, da bi slavnej družbi ob novem letu namesto enega, zastoj pričakovane tisočaka, došla dva ali še več. Ante Ravšl, kaplan pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, 2 kroni. Fr. Mibl, župnik v Šent-Lipšu, namesto noveletnih voščil za družbo 10 kron. Lovro Koban v Kotmarivasi 1 krono. Simon Greiner, župnik v Št. Jakobu pri Celovcu, 40 kron. Franc Bernot, organist v Št. Martinu pri Celovcu, 1 krono. Ob godovanju č. g. župnika Štefana Singerja v Logivasi zbrani duhovniki 22 kron. Dne 29. dec. 1. l. na prijateljskem sestanku na Trbižu zbrani duhovni rodoljubi kot noveletni dar 31 kron. Č. g. župnik Franc Treiber v Št. Rupertu pri Velikovcu 20 kron na obljubljeni stotak za 1. 1902. Tone Erat, Marija na Zili, 1 krono. Andrej Orazem, mlinar v Gutštanju, 2 kroni. Pri pogrebu vzornega duhovna in neupogljivega slovenskega rodoljuba stare korenine, č. g. župnika Alojzija Ledvinka, dne 15. jan. v Skocijanu zbrani rodoljubi 37 kron. Jožef Pečarnik p. d. župnik, kmet na Djekšah, 10 kron. Na godovanju puščav-nika na Brdi v Zilski dolini zbrani septim-akord 22 kron. Veselo omizje pri Hamru v Vogrčah na predvečer godí č. g. župnika Antona Slatinška dne 10. jan. t. l. 5 kron. Skupaj 253 kron. Lepa hvala! Živeli nasledniki!

Celovec. (Zopet dvoboj.) Svoj čas smo poročali, in sicer je bil naš list prvi v tem oziru, o dvoboju, ki sta ga bila v Košičevi gostilni v Svetnivasi visokošolca Schwarz in Kinsky. Prvi je drugemu izbil oko. Prišel je Schwarz sicer pred porotnike, a ti so ga oprostili. Sedaj se zopet poroča o hudem dvoboju. V Celovcu sta si pred nekaterimi dnevi na viteški način zopet puščala kri dva nemška „junaka“. Deželni uradnik (!) stavljeni adjunkt Horner in lekarnar Pilz, ki služi v lekarni na Starem trgu, sta se sabljala toliko časa, da je Pilz dobil zelo hudo rano na desni rami. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer trpi hude bolečine. Bržkone bodo mu morali odrezati ramo. Horner ni ranjen. Vzrok dvoboju je menda političen. Pilz je strasten pristaš Schönererja, a tudi Horner je nemški nacionalec. Klala sta se torej dva nemška brata med seboj. — Dvoboj je prepovedan po božji zapovedi: „Ne ubijaj!“, a tudi po državni postavi, ki dvoboju napoveduje hudo kazen. Schwarz so svoj čas oprostili. Bomo videli, kaj se bo zgodilo sedaj! — Če kdo vstrelí zajca, ga hudo kaznujejo. Kaj bo slavno državno pravdníštvo ukrenilo v tem slučaju?

Žihpolje. (Odgovor.) Po naključni mi pride v roke 26. številka „Štajerca“ ali giftne krote. V uvodnem članku je debelo tiskano, „Božič!“ — Tiha, mirna je noč! Luna sije na nebu in sneg pokriva polje in travnike itd. — No, si mislim, kako pa to, ker pri nas ni nihče videl božični večer lune sijati. Bog vedi, kje je moral urednik tedaj biti? Tam v rajhu si mislim, ali pa je „Štajerčeve“ pristaše tedaj luna trkala, ker je pri nas ni bilo videti. — Potem sledi „Čast Bogu na višavah itd.“ Kako sladko in pobožno zna „Štajerc“ ljudi slepiti. Res, prava podoba giftne krote ali krastače. Če se krastači bližaj, se ti pohlevno stisne in sključi, če se je pa dotakneš, spusti od sebe nesnago in neprijeten duh. Ravno tako tudi „Štajerc“; na prvi hip bi mogel vsak misliti, to je ja najbolj pobožen in svet častnik, ali ko se ga bolj dotakneš, boš kmalu spoznal, po čem diši. — Posebno pri srečanju je mladina in duhovniki; v neki prejšnji številki javka in tuguje, da se šolarji in mladina tako pohujšuje, da so otroci proti starišem neubogljivi in surovi, in pravi: „To pa niste Vi sami krivi, da Vaša deca tako odraste; krive so temu žalibog tudi naše kmet-ske razmere! Otrok se pošlje, ko je dosegel sedmo leto, v šolo. Seveda samo zato, ker postava tako zahteva. Opoludne se otrok klati okoli šole, ali

pa se grejo v bližnjo krčmo gret. Tam so pivci in pevci in prav lušno se jim zdi, dragi mi, to je prva pohujšljivost za našo mladino. — No, ta je pa lepa! zdaj si potegnil sam sebi krinko raz obraz. „Klerikalci“ pošiljajo svoje otroke v šolo z namenom, da bi se kaj naučili, vi pa samo radi tega, ker to postava tako zapoveduje. Kdo bi se ne smejal bedarijam, s katerimi svoje pristaše razveseljuješ? Če imate „Štajerčevi“ toliko obilnega denarja, da ob delavnikih po gostilnah pojedete in popivate, čez duhovnike zabavljate in otroke pohujšujete, dajte raji za uboge šolarje za toplo juho, katero urednik tako toplo priporoča. — On vabi dalje stare in nove naročnike, naj zvesti ostanejo, ker le on je pravi prijatelj kmeta. Naštevava velike zasluge, katerih si je dozdaj stekel, namreč: „Po našem dosedanjem geslu bomo tudi zanaprej delovali na to, da bode naš list vsakomur ne samo v zabavo, ampak tudi v pouk in pojasnilo v vseh zadevah“. Sami priznajo, da je bil njih list dozdaj samo v zabavo in spodtiko. Pa še reci kdo, da to niso pravi „fortšritlarji“. V tej številki nahaja se tudi članek z naslovom: „Od Hebne peči.“ Pozdravlja ga dopisnik: „Ljubi »Štajerc«! Gotovo se boš smejal, če ti povem, da te tudi pri nas ne vidijo radi klerikalci“, itd. Verjamemo, da si se moral smejati, ljubi „Štajerc“, pa ne nam trdim buticam, ampak tvojemu naprednjaškemu dopisovalcu; ta mora pač biti zelo učen, ne mara da je clo kak „Juri-st“, ker zna tako lepo in klasično pisati. Ta modrijan pravi, da tega lista klerikalci ne bodo mogli zatreti, „ker ga bere že več kot 200.000 ljudi.“ „Štajerc“ nosi na čelu 14.000 iztisov. Ti moraš pač gotovo kak „kontrolor“ biti, da najdeš tako natančno in veliko število bralcev, bodo pač najbrž tudi šolarji v poštev vzeti. Kvasiš tudi, da tukaj ni jih veliko, ki s klerikalci volijo, in da bi še na te, le nekako pijača vplivala. Dopisun, ki tako kvasiš, dokaži, kdo je od nas s pijačo ali z drugimi rečmi vplival na volice; če ne dokažeš, si lažnik. Nasprotno pa pozabiš omeniti, koliko je tvoja stranka izdala za pijačo in druge namene, saj imate navadno liberalci bolj suha grla, kakor mi! Saj je pravil vaš stari pristaš, kako je bilo pri volitvah, rekoč: Jedli smo in pili, in bili dobre volje. Kdo je plačal? jaz ne, Bog pa tudi ne! — Svetujemo ti tudi, ne hodi na solnce, ker imaš toliko surovega masla na glavi. Ker misliš, da imaš že mehkejši glavo, kakor klerikalci, ti zna od prevelike vlažnosti še pred časom zaspiti. Torej pometajte raje pred svojim pragom, našli bode te veliko več smeti, kakor pri nas klerikalcih. Nadalje praviš: „Volitev z vero nima nič opraviti“. Tako rečeš ti in misliš, da je tako. No, tudi mi trdi „klerikalci“ ti hočemo verjeti, da volitev z vero nič nima opraviti; volitev ne, ali vi liberalni naprednjaki imate le preveč opraviti z vero in duhovniki. To lahko vsak spozna, in bi moral spoznati, če bi ravno mehkejšo glavo imel, kakor je Hemna peč. — Ljubi „Štajerc“! gotovo bi ti in veliko tvojih zvestih naročnikov, radi vedeli, kje je „Hebna peč“? Ker tebe tvoj dopisovalec tega kraja ni boljše opisal, hočem to jaz storiti; znabit bo še marsikaterega zanimalo. „Hebna peč“ — ali prav za prav se imenuje „Hemna peč“, ker pravijo stari ljudje, da je tam enkrat zv. Hema počivala, ko je tam potovala. Ta kraj leži kaki dve uri od Celovca, proti južni strani prav blizu Drave, in tudi blizu tvojega dopisnika. Zdjaj boš morebiti vendar na jasnem.

Podsinnjivas. (Kakšne občinske odbornike imamo.) Pred dvema leti je zgubil Bistriški poštar in posestnik g. Kraigher lepo plahto (kocno) za konja, katera je bila vredna najmanj 16 gld. Zguba je bila hitro na pravem mestu oklicana, a nihče ni prinesel one zgubljene plahte nazaj. Lani pa pred božičnimi prazniki je peljal Kraigherjev hlapec svojega gospodarja in na cesti proti Št. Janžu sta dohitela voz posestnika p. d. Dobičnika iz Podsinnjevasi, nemškutarja prve vrste, občinskega odbornika in tudi načelnika krajnega šolskega sveta v Št. Janžu. In glej, hlapec je po dolgem ogledovanju spoznal na njegovem konju del zgubljene in že prerezane plahte svojega gospoda. Hitro to naznani bistriškim orožnikom in preiskava je potem dognala, da je ono plahto Dobičnik našel, jo obdržal za se in jo rabil kot svojo lastnino. Pri obravnavi v Borovljah je bil obsojen na 24 ur, njegova žena pa, ker je tajila, na 48 ur zapora.

Št. Jakob v Rožu. (Ustanovni shod izobraževalnega društva.) Zakaj je Št. Jakob zagrizenim Nemcem in zaslepljenim nemščurčkom trn v peti? Pač zato, ker se tukaj bolj in bolj utrjuje in razcvita slovensko-narodni življenj. Na platnicah „Vestnika slov. kršč. socialne zveze“, 4. do 7. snopič, beremo navduševalne besede: „Slovenci na Koroškem! Vašega položaja je v obilni meri krivo to, ker nimate skoro nobenega društvenega gibanja. Na delo, rodoljubi! v vsaki slovenski župniji ustanovite krščansko socialno izobraževalno društvo in kmalu se bo obrnilo na bolje!“ Vrli narodnjaki v Kotu pri Št. Jakobu v Rožu

so to uvaževali in sklenili ustanoviti I. izobraževalno društvo na Koroškem. Deželna vlada je društvo dovolila in pravila potrdila. Novega leta dan imeli smo v „Narodnem domu“ ustanovni shod. Po otvoritvi shoda in običajni izvolitvi potrebnega odbora pričel se je zabavni večer. To je bil res zabavni večer! Vrli Kotljani so pri prvi priložnosti pokazali, da so res zmožni vzdržavati v pravem pomenu „izobraževalno društvo“. Prej da to trditve dokažem, še nekaj drugega. Preč. gosp. župnik Ražun je pokazal korist in potrebo novega društva. Govoril je približno tako: Čeprav imamo v Št. Jakobu veliko društev: posojilnico, pevsko društvo, dve požarni brambi itd., tako novo društvo vendar ne bo nepotrebno, ampak zelo koristno, ako ne bo spalo. Da se po besedah zgoraj omenjenega „Vestnika“ pri nas kmalu obrne na bolje, je skrajni čas, ker tako naprej, oziroma tako skokoma nazaj, kakor pri nas že več let sem, pač ne sme iti, drugače smo v določenem času res pokopani! „Fuit Ilion, fuimus Troes“ — bil je nekaj slovenski Korotan in mi bili smo nekaj Slovenci tudi v Rožu, sedaj pa jih tam ni več; tako bodejo mogoče govorili že v 50. letih, če bomo še zanaprej hodili isto rakovo pot, kakor do sedaj! Rojaki! Pomislite, kako žalostno bi bilo, ko bi kedaj tudi o lepem Rožu veljala Gregorčičeva pesem o potujčeni zemlji: Prelepi Rož! „Naš govor čul si prek poljan — tu pesem naša je živela! A zdaj zatrt je tu naš glas — in tuji krog zvone glasovi! Tuj trg — tuj ves ta kras: oh naši so samo grobovi!“ — Ali bomo mirno gledali, kako se naša domovina ruši kos za kosom? Ali bomo držali križem roke, med tem ko sovražniki Slovincem delajo na vso sapo, da bi nas zatrli? Kdor ljubi rod svoj in domovino, ta ob času nevarnosti ne počiva in ne lenari! Ko sovražnik naš dela, delajmo tudi mi v obrambo svojo, v obrambo jezika in vere naše! Pa kako! Kaj storiti? Potreba nam je več društvenega gibanja! To se pravi: potreba nam je živahnih društev, pri katerih se večkrat shajamo in poučujemo! Rojaki! Nevednost je huda reč pri vseh stvareh, posebno še v naših časih, ko tako hitro živimo. Neveden človek zaostaja v gospodarstvu, zaostaja pri prodaji, zaostaja pri zaslužku, zaostaja v družbi — vsepovsod. Zato, da ne bomo zaostajali in nazadovali, potrudimo se za pouk in izobrazbo! A kje je dobiti? V dobrih knjigah in v poučnih zborovanjih! Mnogo nas poučijo dobre knjige! Da jih bomo pa radi prebirali, potreba je vnevanja za branje in potreba je, da je dobro umevno — to nam naj pa bodejo večkratni shodi društva, ki ga danes ustanavljamo: namreč shodi krščansko-socialnega izobraževalnega društva! — Potem je na kratko govoril še naš dični slovenski visokošolec g. Ožbej: „Od vseh strani in povsod nas množestevilni nasprotniki uničavajo in izpodkopujejo. Nevarnost je velika ali nikakor še ne smemo obupati. „Po edinosti rasto tudi male stvari“. To je imel mali narod starogrški pred očmi — edinstvo ali bolje zjedinjenost mu je zagotovila svetovno slavo! Potrebno, koristno in lepo je torej, da se koroški Slovenci združujejo po društvi!“ Voščil je ob novega leta dné novemu društvu obilo vspeha in sreče. — Nato pa so pokazali Kotljani kaj znajo. Tamburaši (domačini) in pevsko društvo „Rožica“ so se vrstili. Tamburaši so udarjali izvrstno! Pomagal jim je z gosli g. Fr. Ravtar, naš rojak, ki se izpopolnjuje na konservatoriju na Dunaju. On kaže izredne zmožnosti. Da bi jih porabil v korist teptanim Slovincem! Slovenec je rad vesel — njemu pesmi iz srca tekó. Dá, iz srca so tekle pesmi zares našim pevcem. Le tako naprej in novo društvo bo res izobraževalno! Če povem slednjič, da je bila velika dvorana „Narodnega doma“ natlačena polna, mislim, da je dovolj. — Vendar še nekaj. Dné 4. prosinca t. l. potem se je v posebni seji še-le konstitutiral odbor. Predsednik: g. J. Fuger v Ravni; namestnik: g. M. Perč, kaplan; tajnik: g. Ferdo Brežan; namestnik: g. Fr. Fuger; blagajnik: g. Lepušič Šim; namestnik: g. Matevž Antonič; knjižničar: g. Božič Fr. in dva pregledovalca računov. Želimo društvu mnogo uspeha in pa — posnemanja med koroškimi Slovenci. Radovedni smo, katera slovenska fara bo prva, ki bo nam sledila?

Št. Jakob v Rožu. Do dné 11. t. m. je bilo sprevidenih že 8 bolnikov. Umrli so 4. Prav imeniten pogreb je imel Ricardo Longhi, predorski delavec. Njegovi laški sodeželani (južni Tirolci) so ga dali spremiti po duhovnu prav ob tunela do farne cerkve. Ob enem so spremlili k večnemu počitku še drugega delavca laške narodnosti. Obadva počivata v eni gomili daleč od ljubljene domovine. Lahi, posebno južnotirolski, stojé eden za drugega ob vsaki priložnosti. Omenjena dva dajeta še po smrti lep vzgled edinosti in združenja!

Dholica. (Nov sejem.) Deželna vlada je dovolila, da se sme sejem, ki je bil vsako leto dné 13. decembra v Ravnem, občina Gozdanje, odslej preložiti v Trabenče, kjer se bo vršil dné 15. junija vsakega leta.

Trbiž. (Slovensko) nočejo razumeti na našej postaji. Najbolj se v tem odlikuje gostilničar sam. Slovenci, zahtevajte vedno vse v svojem rodnom jeziku, zahtevajte pa tudi slovenske liste, posebno naš „Mir“. Kranjci vedno napravljajo, posebno v letnem času, izlete na Trbiž; koliko prihaja romarjev in daje dobička gostilničarju, hvaležnost? — Surovost in zaničljiva prezirljivost nasproti nam Slovincem!

Št. Tomaž. (Zadnji sneg) napravil je na sadnem drevju kakor tudi po gozdih obilo škode. Najprej je šel dež, potem začel padati sneg, ki se je nabiral na veje in z obilo težo polomil vse. Tako ima posestnik Kokarnik krog 500 sežnjev polomljenega drevja. Tudi v Vadenijevem gozdu je precej škode. Mnogo je trpel tudi cerkveni gozd.

Pliberk. Ker naše pliberške purgarje tako skrbi, kdo je pisal dopis „Omika Herrenvolka“, da nadlegujejo sedaj zaradi tega g. Silana, vam naznamim, da ga ni pisal ne g. Silan, ne kdo drugi Pliberčanov. To vendar more pisati tudi kaki drugi faran. V okolici Pliberka tudi še znamo pisati. Če ni bilo prej dovolj, pa še lahko povem, kaj so počenjali ravno takšni „junaki“, kot tisti, ki so nas motili na koru, tudi na sv. večer na stopnicah, ki vodijo na kor. Le škoda, da jih nisem poznal, sicer bi jih takoj imenoval. Za gotovo vam pa obljubim, da bom še večkrat kaj pisal iz našega mesta. To zabraniti nam le tedaj morete, ako nam kmetom prepoveste vsak vhod v Pliberk; tega se bode te pa menda sami branili. Ko smo pa dobri tedaj, ko vam nosimo svoj denar, vas tudi to ne sme preveč razburiti, če od vas kaj poročamo v širni svet! Lepo vedenje bomo hvalili, take razuzdane nastope pa vedno brezobzirno ožigosali in svetu odkrivali toliko časa, da se bode te poboljšali.

Glohasnica. (Pošta. — Izobraževalno društvo.) Zakaj bi imeli tako neugodno pošto zvezo z Dobrovasjo, kamor je imel poštni sel 10 kilometrov hodá, ne pa veliko ugodnejše zveze s Šmihelom, oddaljenim samo 5 kilometrov, ki ima trikratno vozno pošto s Pliberkom, tako je rekel bivši g. kaplan in temu smo pritrčili ter vložili pred letom dnij prošnjo na c. kr. pošto ravnateljstvo. To je prošnjo jako ugodno rešilo, kajti zdaj bomo imeli zvezo s Šmihelom ter dobivali pošto po dvakrat na dan, česar poprej nismo imeli. Največ pa bodo pridobili Štebnjani, kateri dobijo bržkone poštni nabiralnik (Postablage). — Kakor je „Mir“ že zadnjič poročal, mi nikakor ne spančkamo. Zdjaj nameravamo ustanoviti izobraževalno društvo, ki bo imelo prej ko ne že dné 2. svečana svoj ustanovni shod z igro „Vedeževalka“. Po požrtvovalnem trudu našega čast. g. kaplana Hojnika in drugih rodoljubov dobimo krasen oder, na katerem se bo sredi meseca svečana uprizorila igra „Lurška mati božja“. Le tako naprej!

Glohasnica. (Naša šola.) Kakor je „Mir“ že poročal, sta se naši dve šoli združili v jedno trirazrednico, ki je tako-le uravnana: I. razred (prvo in drugo šolsko leto): učni jezik slovenski; učne knjige: 1. oddelek: „Začetnica za slovenske ljudske šole“, sestavila Koprivnik in Majcen. 2. oddelek: „Drugo berilo in slovnica za občne ljudske šole“ ter Močnikova „Prva in druga računica“. — II. razred: 3. in 4. šolsko leto: učni jezik slovenski menjaje se z nemškim; učne knjige: Prešernov „Abecednik“. Zeynek, Mich und Steuer: „Lesebuch für österr. allg. Volksschulen“. 2. del z omejitvijo na lažja berila. Lehman: „Sprachbuch für österr. allg. Volksschulen“. 2. Theil. Slovenščina kot učni predmet v 2. oddelku: Slovtvena in realistična berila. Na realije (zemljepis, zgodovina, prirodoslovje in petje) se mora ozirati po načrtu za utrakvistične ljudske šole. — III. razred (2 oddelka): učni jezik nemški; slovenščina kot učni predmet kakor v drugem razredu; učni knjigi: „Tretje berilo“ in „Slovenska slovnica“. — V 2. in 3. razredu odpadete po 1 ura iz risanja in telovadbe; slovenščina je za vse šolarje in šolarice slovenskega materinega jezika obligatna (obvezna). Bodemo videli, kako se bo ta šola obnesla.

Novičar.

Na Koroškem.

Cesar je podaril za zaklad za prvo pomoč pri uimah 5000 kron. To je prvi dar za to podjetje. Odbor, ki bo novi zaklad oskrboval, se je sestavil in izdelal potrebna pravila, oklice itd. V odboru je tudi milostlj. gosp. stolni prošt Lambert Einspieler.

Duhovske zadeve. Dné 28. jan. bo v kn. šk. domači kapelici umeščen vč. g. Ant. Trobeš, prošt tinjski. Na novo mesto gre koncem tega meseca. — Pri sv. Hemi je dné 15. t. m. umrl č. g. K. Nappey, vpkokojeni župnik, star 73 let. — Za provizorja v Škocijan je imenovan tamošnji kaplan, č. g. Vinko Poljanec. — Prestavljeni so čč. gg.: provizor Jos. Dobrovc iz Št. Lipša v

Mohliče; kaplan Iv. Loigge iz Št. Ilja v Borovlje; Fr. Sattler, provizor v Mohličah, za kaplana v Šmihel nad Pliberkom; kaplan Karol Plasch iz Št. Petra v Kačtalu v Zgornjo Belo. Za kaplana v Št. Petru je nastavljen olivetanec, o. Alfonz Krenmayer. — V stalni pokoj je stopil č. g. Jos. Hrobatin, župnik v Penku. — Faro Podkurnos bo začasno oskrboval č. g. V. Čech, župnik na Radišah. — Razpisana je do dne 26. februarja župnija Škocijan.

Gospodarske stvari.

Nekaj o zimskem krmljenju goveje živine. Kdor živino pravilno in dobro krmi, umno čisti, opravlja in glešča ter ima za njo primerne, zdrave hleve, tisti v živinoreji napreduje, tistemu je reja živine dobičkonosna. Po naših krajih je goveja živina po leti bolj zdrava in bolj debela, kakor pa po zimi. Zakaj neki? Zato, ker letna paša zares blagodejno vpliva na živino in ker se po zimi z govedi le malokje pravilno postopa in ker se večinoma dobro ne krmijo. V sledečem bom napisal nekoliko kratkih navodil, kako je krmiti in držati govejo živino po zimi. Evo jih: 1.) V jeseni je treba polagoma odtegovati svežo hrano ter jo nadomeščati s suho. Več dni se daje vedno manj sveže in vedno več suhe klaje, dokler se slednjič sveža popolnoma ne ustavi. Nesmetno bi bilo danes še samo svežo klajo hraniti, zjutraj pa že samo suho. — 2.) Spomladi je prehajati zopet polagoma od suhe krme na svežo. — 3.) Po zimi je hraniti molzne krave, nedelavne vole, jalove krave, dveletne telice in junce po dvakrat na dan, še bolj umestno pa je trikratno dnevno krmljenje. Dvakratno dnevno krmljenje je dosti tedaj, ako obstoji vsako posamezno krmljenje iz več vrst krme, na pr. če se dá zjutraj najprvo mešanica sena in slame, potem pa rezanice in korenstva, a zvečer zopet tako. — 4.) Delavne vole je krmiti dnevno trikrat, a pitalna goveda trikrat, ali še večkrat. — 5.) Med posameznimi obroki krmljenja mora imeti goveja živina mir in počitek za prežvekovanje. — 6.) Sena in slame je dati toliko, kolikor je hoče živina jesti. — 7.) Najboljšo klajo, katero smo prideli, je krmiti teletom, brejim kravam, oziroma govedi, ki še ni leta stara. Za teleta je najbolj pripravna fina otava in pa oves. — 8.) Rezanica za govejo živino bodi 3—4, ali celo 5 cm dolga; kratke rezanice ne bi živina dovolj žvečila in to bi ji utegnilo škoditi. — 9.) Molzne krave dajejo več mleka, če se jim poklada zraven sena, slame in otrobove vode tudi korenstva. — 10.) Pokvarjene klaje se je kolikor mogoče ogibati. Plesnivo seno ali žito, kakor tudi pokvarjena krepčalna hrana ni zdrava za živino, osobito tedaj ne, če se ne popravi. — 11.) Malo plesnivo, prašno, blatno seno je z vilami dobro otrositi, zrezati in potem popariti, ali pa se strošeno malo posoli in primešava v majhnih delih dobri klaji. Plesnivo ali zaduhlo žito je dobro oprati in potem skuhati. Na ta način se odstrani precej škodljivosti. — 12.) Ako je korenstvo malo gnilo, morajo se ti gnili deli izrezati. — 13.) Če nima živinorejec dovolj dobre klaje, je bolj eno živinčje prodati in za skupljeni denar dobre krme kupiti, kakor pa pustiti živino stradati ali jo s samo slabo ali celo pokvarjeno klajo hraniti. — 14.) Kdor kupuje krepčalna krmila, tisti naj se obrne na poštenega trgovca, ali pa na c. kr. kmetijsko družbo. — 15.) Živalim je pokladati vsaki dan o natanko določenem času, t. j. vsaki dan o tisti uri, rekel bi skoraj o tisti minuti. Če se tako postopa, krma mnogo več zaleže. — 16.) Govedi je dati včas malo soli, in sicer osobito tedaj, če je klaja slaba, malo redilna, izprana ali težko prebavna. Preveč soli se ne sme dajati, ker to bi škodilo. — 17.) Mladim govedom in brejim ter molznim kravam je dati semtertja po eno žlico fosforovo-kislega (krmskega) apna. Če je klaja slaba, je dati tudi drugi živini tega apna. Krmsko apno ne škoduje, ko bi ga živinčje tudi preveč dobilo — no preveč soli pa škoduje. — 18.) Govejo živino je napajati po krmljenju, a ne pred krmljenjem. — 19.) Za napajanje je zdrava le sveža in čista voda. Napaja naj se dnevno dvakrat. — 20.) Čiščenje in snaženje kože je polovica krmljenja, pravi pregovor. Snažene in čiste živali pa so tudi bolj zdrave in dajejo več dohodkov od nečistih. — 21.) Živina naj ima dovolj mehke in čiste nastelje. — 22.) Hlevi morajo biti snažni, suhi, zračni in primerno topli, — prevroči in presoparni pa ne smejo biti. — 23.) Živino je varovati prehlajenja. Premrzeli zunanji zrak ne sme vleči naravnost na žival, ko se vrata odprejo. Živine ni izgoniti zgodaj zjutraj iz hleva v namen, da se gnoj izkida. To naj se izvrši okoli poldne, ko je bolj toplo. — 24.) Mlado goved je izpustiti pri lepem in bolj toplim vremenu večkrat na svež zrak, da se preskače. To je koristno za boljši razvitek in za ohranjanje zdravja. Podborški.

Vabila.

Hranilnica in posojilnica v Slov. Plajbergu bo imela svoj letni občni zbor dne 25. januarja 1903 ob 3. uri popoldne pri Boštu v Slov. Plajbergu s sledečim vspeedom: 1. Volitev odbora. — 2. Računsko poročilo. — 3. Posamezni nasveti. Prijazno vabi vse zadržnike *odbor.*

Hranilnica in posojilnica za Št. Lenart pri sedmih studenih in okolico bo imela svoj letni občni zbor na svečnico, t. j. dne 2. februarja 1903, ob 4. uri popoldne, pri Majriču v Št. Lenartu s sledečim vspeedom: 1. Odobranje letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev odbora. 4. Razni nasveti. Vse zadržnike k obilni udeležbi prijazno vabi *odbor.*

Hranilnica in posojilnica v Zilski Bistrici, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj redni letni občni zbor na Svečnico dne 2. februarja 1903, ob 2. uri popoldne, pri Nežmanu v Zilski Bistrici s sledečim dnevnim redom: 1. Sprememba pravil. 2. Potrjenje letnega računa. 3. Razdelitev čistega dobička. K polnoštevilni udeležbi vabi vse zadržnike *načelstvo.*

Hranilnica in posojilnica za Kazaze in okolico ima svoj I. občni zbor na Svečnico po popoldanski službi božji v gostilni pri „Ilgu“ v Kazazah z navadnim dnevnim redom. Vse ude vabi uljudno *načelstvo.*

Loterijske številke od 17. januarja 1903.

Dunaj	31	87	84	64	26
Gradec	74	33	46	24	34

Prav lepa kmetija

se dá v najem ali pa se prodá pod zelo ugodnimi pogoji. Je v lepi legi blizu ceste med Pliberkom in Prevaljami, z 14½ orali sveta in 14 orali gozda. Sadnega drevja je toliko, da se dobi iz sadja lahko do 20 polovnjakov mošta. Vse je v dobrem stanu ter se oddá zaradi bolehnosti posestnice-vdove. Naslov se izve pri upravnistvu „Mira“ v Celovcu. Kupci naj se oglašajo do 20. svečana t. l.

Iščem v najem

dobro prospevajočo gostilno ali trgovino ali pa oboje vkup. Naslov se izve pri urednistvu „Mir“-a v Celovcu.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča le knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega **mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov loco kolodvor Postojna. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Na zahtevanje pošiljajo se vzorci, Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih. — Letošnji pridelek je izboren in milejšega okusa, ker je napravljen po novem francoskem načinu. Razpošiljal se bode v prvi polovici novembra. — Rdeče, jako priljubljeno namizno vino („cviček“) oddajalo se bode po 28 kron. — Belo, staro vino je še v zalogi. — Naročbam čez 500 litrov dovoli se nekoliko popusta.

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).

Platnice za „Zgodbe sv. pisma“.

Z lanskim, 9. snopičem je završen prvi del „Zgodeb sv. pisma“, t. j. stari zakon. Nujno je želeli, da si udje dajo lepo delo vezati in si tako ohranijo celotno knjigo.

Družba je oskrbela tej knjigi

izvirne platnice,

in sicer po naslednjih cenah:

1. Platnice v **popolnem usnji**, bogato pozlačene, stanejo 6 K
vezava v družbeni knjigoveznici (z rdečo obrezo) stane 4 „
vkup torej 10 K
2. Platnice v **pol-usnji** stanejo 3 K
vezava v družbeni knjigoveznici (z rdečo obrezo) stane 3 „
vkup torej 6 K
3. Navadna vezava „Zgodeb“ stane v družbeni knjigoveznici 4 K

Vse pošiljatve, ki se tičejo knjigoveštva, naj se naslovljajo izključljivo na ime: **Martin Brugger**, knjigovez družbe sv. Mohorja v Celovcu, Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Zahvala.

V nedeljo dne 11. t. m. je po dolgi mučni bolezni, prevedena s sv. zakramenti, naša ljubljena, nenadomestna mati in soproga

Apolonija Ažman

v Gospodu zaspala. O tej bridki izgubi izrekam vsem za izkazano sožalje, za mnogobrojen obisk o bolezni in o smrti, kakor tudi za veliko udeležbo pri pogrebu mojo najprišrnejšo in najudanejšo zahvalo!

Št. Jurij, dne 13. jan. 1902.

Zdravko Ažman.

Posestvo hiš. št. 71. v Velikovu,

ležeče na Dravski strani, z eno sobo, kuhinjo s štedilnikom, hramom, hlevom, svinjakom, skednjem in nekoliko zemljiščem, se prodá iz proste roke. Pripravno je posebno za delavce, bodisi že tesar, zidar, črevljar ali krojač. Cena 1500 goldinarjev (3000 kron) ter se eden del pusti lahko na hiši. Več pové **Jurij Petik**, občinski redar v Velikovu na Koroškem.

Važno za bolehaajoče

na želodcu!

Pomanjkanje teka, bolečine in slabost želodca, slabost ter glavobol vsled slabega prebavljanja, **slabo prebavljanje** itd. odstranjujejo takoj znane **Brady-eve (marijinocelske) želodčne kapljice.**

Na tisoče zahvalnih in priznanih pisem.

Jedna steklenica z navodilom 80 v., dvojna steklenica 1 K 40 v.

Dobivajo se v lekarnah.

Kjer se ne dobivajo, razpošilja jih **glavni razpošiljatelj C. Brady**, lekarna „k ogerskemu kralju“, Dunaj I., Fleischmarkt 1, in sicer če se prej pošlje 5 K: 6 majhnih steklenic, če se pošlje 4 K 50 vin.: 3 velike steklenice poštne prosto.

Pred ponaredbami se svari. Prave marijinocelske želodčne kapljice morajo imeti varstveno znamko in podpis: *C. Brady*.

V najem se dá kmetija

posojilnice Kleče v Podravljah. Poslopje je prostorno, pripravno za vsakovrstno obrt, bodisi za kramarijo ali krčmarijo, posebno pa za kakega mesarja, ker v okolici nobenega ni. Več pové **načelnik posojilnice v Klečah**, pošta Podravlje (Föderlach) na Koroškem.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-Ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega vam pošlje za-
stoj in poštne prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

